

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Boots, Grand Rapids; Dr C. Bouma, Zwolle; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr E. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr D. Postma, Burgardorp (Zuid-Afrika); Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: fl.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 1 Buitenland fl.7.50 en voor Ned-Indië fl.6.— per jaar.
Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers fl.0.15.

INHOUD: Alle dingen beproeven II. — Uit de Schrift: Te veel of te weinig? (Num. 16:3 en 9). — Kerkelijk Leven: De duidelijkheid van de H. Schrift en de menselijke zorg voor den bijbel. In de Donatistie XVII. Verkeerde misvatting I. — Pop.-Wetensch. Schetsen: iets over het beeld van Jezus in de moderne literatuur VII. — Geestelijke Adviezen. — Literatuur en Kunst: Een nieuwe Verzenbundel van Alice Nahou II. — Perschoon. — Kerknieuws.

ALLE DINGEN BEPROEVEN.

II.

De uitspraak van den apostel Paulus: „Beproeft alle dingen, behoudt het goede“, behoort tot die woorden der Heilige Schrift, die nog al eens worden misbruikt.

Misbruikt wordt dit Schriftwoord ook door menschen van Gereformeerde belijdenis.

Dikwijls toch wordt het aangehaald om er het een of ander, dat van de Gereformeerde levenspraktijk afwijkt, mee te verdedigen en het wordt dan aangehaald in een anderen zin dan het heeft. Aan het woord „beproeven“ wordt dan de betekenis gegeven van proefondervindelijk, door eigen ervaring leeren kennen, en in verband daarmee wordt dit woord dan veelal vervangen door „onderzoeken“. En dan wordt Paulus' uitspraak aldus opgevat: gij moet of gij moogt alle dingen door zelf er u in te begeven en er aan mee te doen, door zelf te gaan zien en hooren, leeren kennen en dan moet ge ze, indien ze u verkeerd bleken of insooverre als ze u verkeerd bleken, verwerpen en hetgeen ge goed bevonden hebt behouden.

Als dit Schriftwoord echter zoo wordt opgevat en in dezen geest aangehaald, wordt het misverstaan en misbruikt.

Dat hoop ik uit den tekst zelf en uit het verband, waarin hij voorkomt, aan te toonen; maar terstond kan wel reeds gezegd worden, dat Paulus dit onmogelijk met zijn uitspraak kan hebben bedoeld.

Hij de genoemde opvatting van Paulus' woord wordt het „beproeft alle dingen“ soms aangehaald alsof het een eisch, alsof het een gebod was.

Doch bij deze opvatting kan het onmogelijk als een eisch beschouwd worden.

Paulus kan niet hebben willen zeggen: gij moet alle dingen, tegenover welke gij een houding hebt aan te nemen, eerst proefondervindelijk leeren kennen en dan pas uw houding bepalen. De bedoeling van den apostel kan niet zijn: om over een ding te kunnen oordeelen, om te weten of het goed is of kwaad, om uit te maken of gij het behoort te verwerpen of te behouden, moet gij er eerst een kennis van hebben, die door ervaring is verkregen.

Dat zou de grootste dwaasheid zijn.

Dat zou een eisch wezen, waaraan het onmogelijk was te voldoen.

Dat zou ook een eisch zijn, die niet mocht nagekomen worden.

Er is trouwens ook niemand, die dit werkelijk als een eisch beschouwt en in de praktijk hiernaar handelt. Niemand zal b.v. beweren: om te kiezen tusschen het Roomsche en het Gereformeerde, om te kunnen beoordeelen of de Roomsche leer de ware is of niet, moet ik eerst een tijdlang naar de Roomsche kerk gaan en het Roomsche leven meeleven. Of: om te weten of ik voor

mijn kinderen de openbare of de Christelijke school heb te kiezen, moet ik ze eerst eenigen tijd naar beide zenden en als ik dan door ervaring ben te weten gekomen, hoe de opvoeding op beide scholen is, ben ik pas in staat om te bepalen, welke school ik voor mijn kinderen behouden moet.

Wanneer iemand dit misverstande Schriftwoord als een eisch aanhaalt, past hij dien eisch toch alleen op bepaalde dingen toe. Op die dingen, waarvan hij gaarne meedoet. Maar hij denkt er geen oogenblik aan, dien eisch op alle terreinen door te voeren.

Gewoonlijk ziet men dan ook in dezen tekst niet zonneer een eisch, door Paulus gesteld, als wel een verlot, door hem gegeven. Men verstaat den tekst in dezen zin: neemt gerust van alle dingen, waarvan gij wilt, door eigen ervaring kennis, mits gij maar niet het kwade kiest, doch het goede behoudt. Paulus, zoo meent men, geeft vrijheid om met alle dingen kennis te maken door aanschouwing, door meedoen, door ondervinding. Hij zegt wel niet: gij moet, maar toch: gij moogt.

Maar ook wie deze uitspraak zoo opvat, schrijft den apostel een bedoeling toe, die hij nimmer kan hebben gehad.

Immers als Paulus' woord dit inhield, dan zou hij iets heel gevaarlijks geschreven hebben.

Wij dragen toch allen een zondig hart in ons, een hart, dat tot het kwade geneigd is, dat geneigd is tot alle kwaad. En als wij dan de aanraking met het kwade zoeken, zou het dan niet een sterken invloed op ons kunnen uitoefenen? Zou er dan geen gevaar bestaan, dat onze zondige neigingen er door opgewekt en versterkt worden en dat wij door het kwade werden overwonnen? Zouden wij ons dan niet in verzoeking brengen?

Kan Paulus dat geschreven hebben, die toch wist, dat hij aan zondige menschen schreef? Kan hij hebben willen zeggen: begooft u maar gerust in alle dingen, ook in de verkeerde? Zou Paulus het niet geweten hebben, dat wie zulks doet, gevaar loopt, juist niet het goede te behouden? Zou de apostel, die vermaant: „behoudt het goede“, daarna vooraf hebben laten gaan een woord, waardoor hij het juist onwaarschijnlijk zou maken, dat aan deze vermaning gevolg werd gegeven?

En des te gevaarlijker zou zulk een verlot zijn, omdat wie er gebruik van zou maken, dat juist doen zou in betrekking tot die verkeerde dingen, waartoe hij zich aangetrokken gevoelt, waartoe hij reeds een meer of minder sterke neiging heeft en waaraan hij dus het gemakkelijkst ten prooi zal vallen.

Daar komt echter nog iets bij.

Het proefondervindelijk kennismaken van alle dingen brengt niet alleen het gevaar, dat men tot het doen van het verkeerde komt, maar het sluit veelal ook reeds het doen van het verkeerde in zich.

Wanneer iemand b.v. de danszaal bezoekt en aan den wereldschen dans deelneemt, naar hij zegt, om te „onderzoeken“ of het tot de goede of de verkeerde dingen moet gerekend worden, dan doet hij het toch reeds. En al zou hij dan ook tot de conclusie komen, dat het dansen niet behoort tot het goede, dat behouden moet worden, dan heeft hij aan dit niet-goede toch meegedaan.

Wanneer ge de prediking van een Ethischen dominee gaat beluisteren — ik hoop, dat niemand uit het na elkaar noemen van deze twee dingen

zal afleiden, dat ik het kerken bij een Ethisch predikant op een lijn stel met het gaan naar de danszaal — naar ge voorgeeft, om de Ethische opvattingen proefondervindelijk te leeren kennen, dan verzuimt ge de godsdienstoefening in de Gereformeerde Kerk. Terwijl het uw roeping is, op den Zondag met de gemeente tot uitoefening van haar eeredienst samen te komen, verzuikt ge die roeping. Ge wordt ontrouw aan de belofte, die ge bij uw belijdenis hebt afgelegd, dat ge in de Bediening des Woords zoudt volharden. En ge neemt deel aan de samenkomsten der Hervormde Kerk, die tegen het koningschap van Christus over Zijn gemeente ingaat en waarheid en leugen beide laat verkondigen; ge neemt deel aan samenkomsten, hijesingeroepen door een kerkeraad, die niet getrouw kan genoemd worden; en ge zoekt onderwijzing en stichting bij een prediking, die mogelijk wel door een christen wordt gehouden, maar waarin toch het volle Woord Gods niet wordt gebracht. Doet ge daarmee iets goeds of handelt ge verkeerd?

Nu behoeft het geen beoog, dat men zich niet op Paulus beroepen kan voor zulk een „onderzoeken“, waarbij men zelf dingen doet, die niet goed te keuren zijn.

Het is alzoo onmogelijk, dat het woord van den apostel: „beproeft alle dingen, behoudt het goede“ den vrijbrief zou inhouden, dien men er soms in leest.

Het zou dan in strijd komen met het geheel van de leer der Schrift. Nergens toch spreekt de Schrift in dezen geest. Nergens geeft ze ons deze vrijheid. Ze wil integendeel, dat we geen gemeenschap zullen hebben met de dingen, die niet kunnen zijn naar Gods wil. Ze wil, dat wij het kwade en de verzoeking tot het kwade zullen mijden en vlieden. En er kan geen strijd zijn tusschen hetgeen Paulus hier zegt en hetgeen overigens in de Schrift geleerd wordt.

Denk u ook eens even in, welk een vreeselijk woord Paulus zou geschreven hebben, als het inderdaad inhield, dat wij alle dingen, alle dingen, dus ook de meest zondige, proefondervindelijk zouden mogen leeren kennen. Dat het geoorloofd zou zijn, ook met het meest zondige kennis te maken; Niemand, die het woord „beproeven“ wil opvatten als leeren kennen door ervaring, zal dan toch dit woord „alle“ aandurven. Men kan dan niet anders dan het beperken.

Neen, in dezen geest mag 1 Thess. 5:21 niet worden aangehaald.

En als ge daarbij bedenkt, dat dit woord van Paulus een woord is van den Heiligen Geest, is het dan niet boven allen twijfel verheven, dat dit er de bedoeling niet van kan zijn en dat wie het zoo verstaat en aanhaalt het misverstand en misbruikt?

Deze opvatting is niet naar de meening des Geestes; ze is afkomstig van den vader der leugen, van den grooten verdraaijer van het Woord Gods.

Kan zoo reeds terstond worden vastgesteld, dat het gebruik, hetwelk dikwijls van Paulus' uitspraak gemaakt wordt, een misbruik moet zijn, het is ook in strijd met de woorden van den tekst zelf.

Het staat hier niet zóó mede, dat de woorden van den tekst op zichzelf deze betekenis wel zouden kunnen hebben, maar dat uit de overige Schrift blijkt dat er deze zin in ligt. Niet slechts door dit

woord te vergelijken met hetgeen de Schrift elders leert wordt het duidelijk, dat er deze beteekenis niet aan mag gegeven worden.

Maar de woorden van den tekst zelf laten deze opvatting niet toe. Ze is in lijnrechten strijd met wat er staat.

Er staat toch: beproeft alle dingen, en beproeven wil zeggen: toetsen, keuren.

Het gaat hier heelemaal niet over het leeren kennen van de dingen. 't Gaat over het toetsen van de dingen, dat wordt er in gebischt. En zullen wij de dingen kunnen toetsen, dan moeten wij er natuurlijk kennis van hebben. Maar hoe men aan die kennis komt, daar wordt in den tekst niet over gesproken. Er wordt alleen gezegd, dat wij de dingen, die wij hebben leeren kennen, aan een toetsing moeten onderwerpen. Aan een toetsing onderwerpen, vóórdat wij ze aanvaarden, vóórdat wij ze in praktijk brengen.

J. THIJSS.

UIT DE SCHRIFT.

Te veel of te weinig?

Het is te veel voor u.
Waarom dan verheft gijlieden u over de gemeente des Heeren?
Is het u te weinig om den dienst van des Heeren tabernakel te dienen?
Numeri 16: 3 en 9

Het gaat hier om het gezag van het ambt.

Niet zooals menschen het zich aanmatigen.

Maar zooals God het geeft.

Korach met zijn revolutionairen aanhang vroeg aan Mozes en Aäron, die toch bij de gratie Gods de leidslieden van Israël waren: Waarom verheft gijlieden u over de gemeente des Heeren?

In die vraag steekt de revolutie haar driesten kop op.

Korach was een Leviet en kon niet duldend dat alleen Aäron's huis tot het priesterschap verkoren was.

Met den eenvoudigen Levietendienst, hoe bekoorlijk overigens, wilde hij zich niet tevreden stellen. Zijn wenschen gingen hooger.

Hij begreep de priesterlijke bediening.

Waarom stelden Mozes en Aäron zich zoo hoog boven de gemeente?

Ge voelt welke booze geest van murmureering en verzet achter die vraag school.

Deze oproerige bende verwierp het ambtelijk gezag en de ambtelijke roeping van Godswege en vroeg gelijkheid voor allen.

Geen ambtsdragers, maar ambtenaren begeerden zij.

Om dan zelf te solliciteeren naar de hoogste bestuursfuncties.

Die Korachiet schuilt in menig hart, want het is voor ons hoogmoedige menschen vaak zoo moeilijk den weg der verzoening en den weg naar Kanaän door den Heere alleen te laten bepalen.

Zijn er ook nu niet onder „de gemeente des Heeren“, die met de revolutievraag: waarom verheft zij u? tot de van God geroepen en gezalfde ambtsdragers komen? Ook zij willen in den grond der zaak den Heere Zijn acceptor ontvingen en zelf heerschen. Alsof de Heere dat toefiet! Neen, alle gezag ook in de Kerk van Christus is er bij de gratie Gods. En alle bediening der ambten is er niet door de verheffing van de nietige schepselen, die in die ambten staan, maar omdat het den Heere behaagt zijn soeverein gezag reedszins door den dienst van menschen uit te oefenen.

Daarom deed Mozes ook zoo goed door na het aanhooren van het revolutionair manifest der Korachieten de zaak biddend voor den Heere te brengen. Hij ontsiakt niet in toorn omdat men zijn gezag en dat van Aäron aanrandde, maar hij viel op zijn aangezicht voor den Heere, uit wiens hand hij zijn roeping en zijn staf ontvangen had.

En eerst na dit gebed heeft hij een antwoord voor Korach en de zijnen.

Dezen zeiden tot Mozes en Aäron: het is te veel voor u. Met andere woorden: ge matigt u te hoog gezag aan.

Hoe lijn antwoordt Mozes op die booze aantijging met de vraag: is het u te weinig als levieten den dienst van des Heeren tabernakel te dienen? Zoekt gij nu ook het priesterambt?

Ach, wij gevoelen ons zoo ongelukkig als ons deel, dat wij van God ontvingen, ons te weinig en dat van anderen ons te veel lijkt.

Ook als „kerkelijke“ menschen.

Maar het baat niet of wij al met rockeloze hand naar het hoogere willen grijpen.

't Eenige gevolg zal zijn, dat ook het lagere ons ontgaat.

Als wij ons voegen willen tot de nederige dingen, zooals God ze voor ons goed keurde, dan kan zelfs het geringste voor den blik des geloofs iets schoons en iets groots worden.

En anders ontleent de Heere ons ook wat wij hebben.

Voor Korach en de zijnen opende de aarde haren mond en verslond ze. Zoo zwaar straffe God de schennis van Zijn hoog gezag.

Zulk een bijzonder Godsgericht verwachten wij niet aanstonds in onze dagen.

Maar dat wil niet zeggen, dat de Heere toelaat, zonder vonnis, het tegenstaan van Zijn ordeningen ten opzichte van het ambt.

Laat ons ook in ons kerkelijk leven den moed hebben te spotten met den spot der wereld, die het over ambtenarij in de kerk heeft.

Laat ons waken en bidden tegen vergoding en dwaze verheffing van de personen der ambtsdragers, die opmerkelijk vaak gevonden wordt in kringen, waar men anderen beschuldigt van vergoding van het ambt.

Maar laat het ambt ons blijven een onvervreemdbaar goed van onzen Koning, terwijl de ambtsdrager zich met ons diep buigt voor onzen God, ook als het ambtelijk gezag wordt aangerand.

Want de zonde ligt niet in het te veel bij Mozes en Aäron, maar in het te weinig van Korach en de Korachieten.

F. C. M.

KERKELIJK LEVEN.

De duidelijkheid van de Heilige Schrift en de menselijke zorg voor den bijbel.

De Heilige Schrift is niet alleen in de historie ontstaan, maar zij heeft ook zelf een historie.

En die historie getuigt ervan, hoe de mensch ofschoon met de beste bedoeling bezielde de Schrift voor zichzelf op menig punt duister heeft gemaakt. De Schrift zelf kon hij niet verduisteren. Alleen kon hij door eigen duisterheid fouten begaan, waarvoor er als het ware een scherm werd geplaatst tusschen de heldere Schrift en zichzelf met de velen, die van hem afhankelijk waren.

Men zal reeds vermoeden, waarop wij het oog hebben.

God heeft de Schriftgebruik aan de zorg van de kerk, van menschen toevertrouwd. En ofschoon de Heilige Geest die kerk in de waarheid leidt, zoo waarborgt toch die leiding niet als de inspiratie een onfeilbare uitwerking. Dit wordt onder ons zoo algemeen beleden, dat hieraan geen woord behoeft te worden toegevoegd. Maar wel behooren hieruit consequenties te worden getrokken ten aanzien van de historie, welke de Schrift in den loop der eeuwen heeft doorgemaakt, waarvoor men onder ons weleens de oogen sluit.

De kerk heeft haar roeping om de Schrift te bewaren niet zoo getrouw vervuld als van haar verwacht mocht worden.

Gelijk men weet zijn de oorspronkelijke handschriften van den bijbel verloren gegaan.

De mannen, die onder de inspiratie des Geestes de Schrift teboekstelden, droegen daarvoor de nauwgezette zorg.

Een voorbeeld daarvan biedt Paulus.

Zelfs als hij een brief dikteerde, waarborgde hij de echtheid en zuiverheid daarvan. Hij nam de voorzorg, die van zijn handteekening te voorzien. Daarom schrijft hij: „De eigenhandige groet van mij, Paulus. Dit is een teeken in iederen brief. Alzoo schrijf ik“. (2 Thess. 3:17).

Zulk een uiterste nauwgezetheid toonde de kerk ten opzichte van de Schrift niet. Ofschoon haar hierbij geen boos opzet mag worden toegeschreven, bewees zij toch haar menselijke zwakheid. Wij zijn er haastig bij om ons over het zoekraken van de oorspronkelijke schriften hiermee te troosten: waren zij bewaard gebleven, dan zou er afgoderij mee zijn bedreven. Men verzekert dan, dat de Heilige Geest hier zelf tusschenbeide is getreden. Zoo dicht men eigenlijk den Geest Gods toe, dat Hij de oorzaak is geweest van het niet meer voorkomen der Heilige Schriften in haar oorspronkelijken vorm. Dat nu gaat te ver. Zeker, ook wij belijden, dat er niets buiten de voorzienigheid Gods omgaat. Daarvan sluiten wij allermint uit het lot, dat de oorspronkelijke handschriften ondergingen. Doch daarmee is de menselijke verantwoordelijkheid niet opgeheven. Het was stellig onder Gods voorzienig beleid, dat in de jonge christelijke kerk te Jeruzalem een Ananias en Saffira optraden. Maar op grond daarvan mogen Ananias en Saffira niet in bescherming worden genomen. Evenmin mag het goedgepraat, dat

voor het behoud der oorspronkelijke handschriften niet beter is gewaakt. Men kan hier allerlei verzachtende omstandigheden aanvoeren. Men kan verklaren, dat de brieven van Paulus, Petrus, Johannes enz. van hand tot hand gingen en zoo druk werden gelezen, dat zij ten slotte uit elkander vielen en onleesbaar waren. Maar dat verontschuldigt de kerk niet. Zij had in tijds maatregelen moeten treffen, dat dit niet geschiedde. Watneer er vroeg genoeg afschriften waren gemaakt in voldoende getale, dan hadden de eigenlijke handschriften gespaard kunnen blijven en daarmee zouden alle eeuwen door verdere afschriften vergeleken kunnen worden. Dat het veel gemakkelijker is dit „moeten“ uit te spreken, dan het in praktijk te brengen, geven we aanstonds toe. Dat wij den steen niet mogen opnemen om dien naar de kerk der eerste eeuwen te werpen — wij stemmen er dadelijk mee in. Alle gedachte, dat de kerk van onze dagen beter zou hebben gehandeld, wijzen we af. We willen slechts betoogen, dat er geen enkel bewijs voor te leveren is, dat achter het te loor gaan van de oorspronkelijke handschriften der Schrift heilige menselijke motieven moeten gezocht. Veeleer staan we hier voor een menselijke nalatigheid.

Die nalatigheid had verstrekkende gevolgen. Wij moeten het nu met de afschriften doen. En het is een feit, dat geen twee afschriften volkomen gelijk zijn. Het een wijkt altijd min of meer van het andere af. Dit feit grijpt hen, die geen Hebreuwsche en Grieksche handschriften kunnen lezen, niet zoo aan. Het liefst negeren zij dat. Maar zij, die ermee in aanraking komen, worden daardoor voor groote moeilijkheden geplaatst. Ook hier stuit men weer op menselijke schuld. Zij, die de eerste afschriften bezorgden, zijn daarbij niet met zulk een accuratesse te werk gegaan als wel tegenover het woord des Heeren past. Als wij de hand in eigen boezem steken, pleiten wij gaarne om clementie voor hen. Beproof zelf maar eens uw Nederlandschen bijbel over te schrijven en wanneer gij uw werk door een ander laat corrigeren, zult gij versteld staan van de fouten, welke gij hebt gemaakt. Voeg daarbij, dat er in de eerste eeuwen veel vraag moet geweest zijn naar afschriften en dat deze alle letter voor letter met de hand moesten worden geteekend, dat niet alleen de boekdrukkunst nog niet was uitgevonden, maar dat men ook in de schrijfkunst niet zoo algemeen bedreven was als thans. Houd er rekening mee, dat de afschriften vaak op deze manier tot stand moeten zijn gekomen: één dikteerder en velen schreven en ieder, wiens ambt medebrengt van diktaten kennis te nemen, kan u vertellen, dat de reproductie van het origineel soms wonderlijk afwijkt. Dit alles maakt het zeer begrijpelijk, dat de afschriften van den bijbel niet tot in elk detail met elkander overeenstemmen. Doch wat begrijpelijk is, is nog niet te verschoonen. De menselijke schuld mag ook hier niet worden weggerekenend. We mogen niet fatalistisch redeneeren: het kon nu eenmaal niet anders. We hebben hiervan uit te gaan: het moest anders. En als het „kunnen“ niet beantwoordt aan het „moeten“, heeft de mensch en in dit geval de kerk zichzelf aan te klagen. Er valt in de historie, welke de bijbel heeft doorlopen, een tekort aan menselijke zorg voor de Schrift te konstateeren. Daardoor zijn er voor ons duisterheden ontstaan, welke aan de Schrift zelf niet eigen zijn.

En nog zijn we er niet. De kerk heeft ook tot roeping de Schrift te brengen onder het bereik der eenvoudigen. Zij moet door vertaling hun onvermogen om de Schrift in het oorspronkelijke te lezen, te hulp komen. Doch ook hierbij doet menselijke zwakheid zich gelden. De tijd, dat geleerden als Philo of minder ontwikkelde vromen meenden, dat de Septuagint (vertaling der zeventigen) of de Statenvertaling ook zijn ingegeven, behoort nu wel zoo zoetjesaan tot het verleden. De vertaling, waarmee Luther in heiligen geloofsijver op den Wartburg aanving, heeft indertijd onschatbare diensten bewezen, maar van haar gebrekkigheid is ieder overtuigd. En ook zij, die zich aan het werk zetten om voor de toekomst betere vertalingen te bezorgen, zijn ervan doordrongen, dat zij niet in staat zijn, de afschriften des bijbels geheel te verstaan en volkomen in hun taal weer te geven. Daar is niet de Schrift, maar daar zijn zij zelf te duister voor. Geven zich voor dit werken onze uitermendste mannen, dan behoeft men niet te vragen, hoe duister wij wel zijn voor de Schrift.

Zoo leert dan de historie, dat door menselijke zwakheden en duisterheid in de afschriften en in de vertalingen der Heilige Schrift vele duisterheden zijn geslopen.

En nu ma
Zij heeft
te moedige
afschrijft
op te spore
Zij mag
meer op pr
nemen te b
niet welk
verstand a
ligen arbeid
voor moet
gestroden,
Wat d
moet de
is goed ma
Of de se
aangezuiver
Maar m
heven om
En evenso
in de door
duidelijkhe
staan om g
Vandaar
vertaling.
Uit het ve
het een
is verdu
Men ken
grootte stad
Veel bew
de zon.
In de ka
Mag men
menschen
Ieder zal
Zij is al
Maar goe
of de Schri
heden, welk
gen hebben
Die duist
men tussch
Misschien
aan de he
muur hebbe
berooven?
Het beel
antwoord g
Die heeft
haar niet m
Want dan
kinderen ka
Ware de
dat niet me
En nu k
donker gek
Op die w
Maar gel
dit, niet me
Want de
in de verta
de zon als
niet op.
De versch
centagewijze
op overeen
heer, hebbe
Daarin a
ligen Geest
Ondanks
opricht du
licht der S
er schadu
Hetzelfde
Zijn er
tormis zette
de historis
graadversch
Ook daar
verlaten.
Dit mag
de verdere
stemmen.
Wie uit h
Hij bidde
weggevaagd
Zoo kwa
to. Doc
s mensche
bel kom